

Uruchomione pod koniec lat 90. dwa centralne systemy sterowania ruchem miejskim nie obejmują dotąd całego układu komunikacyjnego i są nadal rozbudowywane. Docelowo systemy te zostaną wchłonięte przez planowany kompleksowy cyfrowy system zarządzania ruchem, transportem miejskim, parkingami (ITS). Wzrastający ruch samochodowy, spowodowany zarówno intensywnym rozwojem krajowej motoryzacji, przejęciem części ruchu kolejowego przez transport samochodowy, jak i rozwojem międzynarodowego ruchu tranzytowego, powoduje degradację stanu technicznego dróg, obniżenie płynności ruchu i przepustowości dróg. Po wstąpieniu Polski do UE, Poznań coraz szerzej korzysta z możliwości pozyskania środków unijnych na inwestycje drogowe. Miasto Poznań pozyskało dotąd fundusze unijne na realizację szeregu inwestycji infrastrukturalnych, w tym między innymi: przebudowę czterech obiektów inżynierskich w ciągu dróg krajowych nr 5 i nr 11 (mostu Przemysła, zachodniej nitki wiaduktu Górczyńskiego, wiaduktu Dolna Wilda i wiaduktu Franowo), ul. Głogowskiej i al. Polskiej, budowę mostu bp. Jordana, zintegrowanego systemu sterowania ruchem na ul. Grunwaldzkiej, ul. Nowe Zawady, wschodniej nitki wiaduktu górczyńskiego, przebudowę ronda Kaponiera oraz przebudowę ul. Bukowskiej w związku z organizacją w Poznaniu rozgrywek EURO 2012.

W mieście brak jest wystarczającej liczby miejsc parkingowych, szczególnie w centrum miasta (jest ich jedynie ok. 70 tys.), pomimo iż powstaje coraz więcej podziemnych miejsc parkingowych znajdujących się w nowo budowanych obiektach mieszkaniowych, handlowo-usługowych i biurowych. W 2006 r. oddano do użytku duży parking podziemny w centrum miasta, pod placem Wolności, z 544 miejscami parkingowymi. W celu złagodzenia problemu parkowania w centrum miasta, w 1993 r. wprowadzono Strefę Płatnego Parkowania, w której za czas postoj uiszczane są opłaty. Obecnie Strefa Płatnego Parkowania obejmuje 5,9 tys. miejsc i jest podzielona na 3 podstrefy: A, B, C o zróżnicowanych opłatach za postój pojazdu. Wypełnienie strefy w godzinach maksymalnej akumulacji (od 11.00 do 12.00) wynosi: w podstrefie A – około 130%, w podstrefie B – około 90%, w podstrefie C – około 70%. Opłaty za postój są uiszczane w 254 parkomatach. Na obrzeżach strefy funkcjonuje 8 parkingów buforowych z 1,1 tys. miejscami. Brak systemu parkingów typu P&R oraz P&G.

Konkluzje strategiczne:

Poznań stanowi ważny węzeł komunikacyjny o znaczeniu międzyregionalnym i międzynarodowym.

Należy intensywnie równolegle rozwijać wszystkie formy transportu: drogowy, a i lotniczy.

Istotnym wyzwaniem dla miasta jest rozwiązanie problemów związanych z systemem transportu publicznego w mieście i integracją z transportem w ramach aglomeracji poznańskiej.

Podstawowym środkiem transportu masowego jest tabor tramwajowy i autobusowy. Długość linii komunikacji miejskiej wynosi w Poznaniu 982 km, w tym udział linii autobusowych – 78%. W 2008 r. transport miejski przewiózł 204 mln pasażerów, z których prawie 55% skorzystało z komunikacji tramwajowej, w tym 12% z linii Poznańskiego Szybkiego Tramwaju. W 2008 r. tabor komunikacji miejskiej obejmował 337 tramwajów (średni wiek techniczny 29 lat) oraz 298 autobusów (średni wiek techniczny 9 lat). Tabor autobusowy został odnowiony w latach 1996-1997, a w 1995 r. rozpoczęto w szerszym zakresie wymianę zużytego technicznie taboru tramwajowego. Miasto Poznań pozyskało środki unijne na zakup 40 nowoczesnych tramwajów niskopodłogowych oraz 75 autobusów.

Środki unijne umożliwiają także budowę i modernizację linii tramwajowych i obiektów towarzyszących. Dotąd Miasto pozyskało dotacje unijne na budowę: linii tramwajowej od ulicy Podgórnej do ul. Jana Pawła II, zintegrowanego dworca komunikacji miejskiej na Piątkowie, systemu tablic informacyjnych, a także na budowę nowej trasy tramwajowej do Franowa wraz z modernizacją trasy tramwajowej z ul. Kórnickiej do ronda Żegrze, przedłużenie trasy Poznańskiego Szybkiego Tramwaju do Dworca Zachodniego, odnowę infrastruktury transportu publicznego w związku z organizacją w Poznaniu rozgrywek EURO 2012 oraz przedłużenie linii tramwajowej z pętli Zawady do stacji kolejowej Poznań-Wschód. Do 2012 r. powstanie także na Franowie nowa zajezdnia tramwajowa.

Plany rozwoju Poznania zakładają objęcie komunikacji zbiorowej oraz ruchu rowerowego i pieszego priorytetem inwestycyjnym, przy jednoczesnym wprowadzeniu ograniczeń dla ruchu samochodowego, szczególnie w centrum miasta.

12. Oświata i wychowanie

W Poznaniu instytucjonalną opiekę nad małymi dziećmi zapewnia 189 ogólnodostępnych placówek przedszkolnych (w tym 122 publicznych) prowadzonych przez Miasto Poznań, organizacje wyznaniowe, fundacje i stowarzyszenia oraz 78 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Łącznie wychowaniem przedszkolnym objętych jest 17,5 tys. dzieci. Wskaźnik wykorzystania miejsc w roku 2008 utrzymywał się na poziomie 93%, przy czym w placówkach działających odrębnie – na poziomie 100%, w oddziałach przy szkołach podstawowych – na poziomie 60%.

System edukacji szkolnej w Poznaniu w roku szkolnym 2008/2009 obejmuje blisko 450 szkół (ze szkołami specjalnymi oraz artystycznymi) na poziomie podstawowym, gimnazjalnym, średnim i policealnym, do których uczęszcza około 90 tys. dzieci, młodzieży i dorosłych. Co trzeci uczeń kształci się na poziomie podstawowym (27 tys.), co czwarty w liceum ogólnokształcącym, co piąty w gimnazjum. Zaledwie 3% stanowią uczniowie zasadniczych szkół zawodowych. W szkołach³² przeciętnie na jeden oddział przypada od 23 (szkoły podstawowe dla dorosłych) do 38 uczniów (licea ogólnokształcące). Na poziomie ponadgimnazjalnym największym zainteresowaniem młodzieży cieszą się licea ogólnokształcące, do których uczęszcza 61% uczniów kształcących się na tym poziomie. Osoby dorosłe uzupełniają wykształcenie w 55 szkołach ponadgimnazjalnych (głównie w liceach ogólnokształcących) i 65 placówkach policealnych, w których uczy się ponad 17 tys. osób.

Trendy demograficzne w grupie do 17 lat powodują, że systematycznie zmniejsza się liczba dzieci i młodzieży objętych nauczaniem na poziomie

³² Dotyczy szkół nadzorowanych przez Miasto Poznań.

podstawowym. Liczba uczniów tych szkół sukcesywnie spada (od 2000 r. liczba uczniów zmniejszyła o ponad 9 tys.).

Rocznie mury szkół ponadgimnazjalnych opuszcza ponad 11 tys. absolwentów, którzy w większości zasilają lokalny rynek pracy. Jedna piąta absolwentów kończy szkoły średnie zawodowe, a co trzecia osoba policealne i pomaturalne, zdobywając głównie wykształcenie ekonomiczne i administracyjne, informatyczne, techniczne, medyczne, rolnicze, artystyczne oraz ukierunkowane na świadczenie szerokiej gamy usług transportowych, budowlanych, medycznych, socjalnych oraz ochrony osobistej. Blisko 0,6 tys. absolwentów kończy zasadnicze szkoły zawodowe, przygotowujące młodzież do wykonywania zawodów robotniczych.

Polepsza się wyposażenie placówek oświatowych. Komputery dla uczniów (prawie wszystkie z dostępem do Internetu) posiadają praktycznie wszystkie szkoły podstawowe i gimnazjalne, 75% liceów ogólnokształcących, 60% techników oraz szkół policealnych i pomaturalnych, lecz jedynie 25% zasadniczych szkół zawodowych i liceów profilowanych. Trwają prace nad projektem Szerokopasmowa Szkoła, który umożliwi podłączenie wszystkich szkół do szerokopasmowego Internetu, dzięki czemu polepszy się jakość kształcenia na wszystkich szczeblach edukacji. Coraz więcej szkół dysponuje pomieszczeniami do ogólnorozwojowych zajęć sportowych, takimi jak sale gimnastyczne, kryte boiska i pływalnie szkolne.

Jakość kształcenia w poznańskich placówkach szkolnych jest zróżnicowana. Wyniki testów przeprowadzonych w 2008 r. wśród uczniów kończących szkoły podstawowe i gimnazjalne wykazały, że poziom nauczania w poznańskich szkołach, podobnie jak w całej Polsce, obniża się (od 2000 r.), szczególnie w przedmiotach matematyczno-przyrodniczych. Świadczy to o konieczności weryfikacji programów nauczania i dostosowywania ich do możliwości uczniów.

Warto także zwrócić uwagę na wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego w oświacie, w tym wypracowanie efektywnego systemu motywacyjnego dla nauczycieli osiągających bardzo dobre efekty w pracy, wprowadzających lub realizujących innowacyjne rozwiązania lub wartościowe programy.

Ważnym problemem w kształceniu, głównie zawodowym, jest brak elastyczności w dostosowaniu kierunków kształcenia do zmian na rynku pracy, mimo iż poznańskie szkoły średnie starają się kształtować swoją ofertę zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy, uruchamiając nowe kierunki kształcenia zawodowego. Znaczącym problemem jest także przygotowanie młodzieży do wejścia na rynek pracy oraz poruszania się na nim. W poprawie tej sytuacji ważną rolę odgrywa Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży – placówka informacyjno-szkoleniowa utworzona przez Miasto Poznań w ramach projektu Unii Europejskiej Ecos-Ouverture Youthemploy dotyczącego przeciwdziałania bezrobociu wśród młodzieży.

Od 2007 r. spada popyt na usługi edukacyjne dla dorosłych, co wskazuje na konieczność poprawy jakości i dostępności ustawicznego kształcenia i szkolenia zawodowego, umożliwiającego zdobywanie kwalifikacji przez całe życie oraz wypracowania nowych metod nauczania, w tym samokształcenia, także z wykorzystaniem nowych technik informatycznych. Dotyczy to przede wszystkim ponadgimnazjalnych szkół zawodowych, w których, w porównaniu z 2002 r., liczba uczniów dorosłych zmniejszyła się aż o 3/4.

Konkluzje strategiczne:

Oświata jest tą sferą funkcjonowania miasta, na którą ma ono znaczący wpływ, a konsekwencje decyzji podejmowanych w tej sferze są oddalone w czasie.

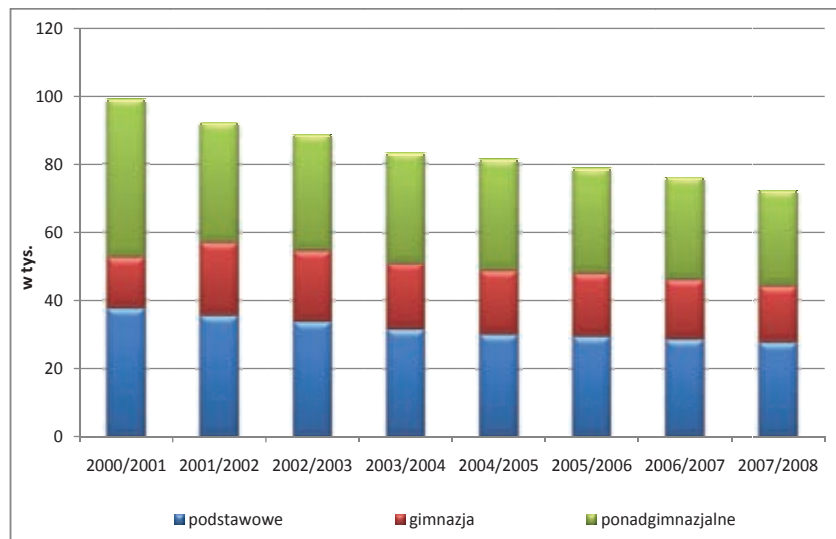
Istotnymi determinantami zmian w oświacie są trendy demograficzne oraz wymogi rynku pracy.

Efekty i jakość kształcenia w poznańskich placówkach oświatowych są niesatysfakcjonujące, zwłaszcza na poziomie gimnazjalnym.

Zasadniczą przesłanką uzyskiwania efektów i wysokiej jakości kształcenia w oświacie jest wspieranie kapitału ludzkiego.

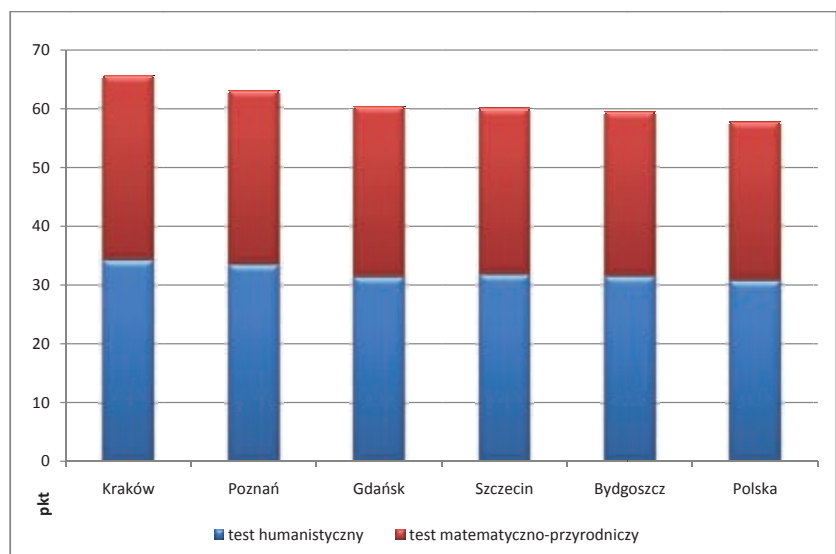
Placówki oświatowe wymagają doinwestowania w sprzęt i środki umożliwiające wykorzystanie nowoczesnych technik komunikacyjnych w procesie przekazywania i egzekwowania wiedzy.

Uczniowie w szkołach dla dzieci i młodzieży w Poznaniu w latach 2000 - 2008

Źródło: Oddział Statystyki, Analiz i Sprawozdawczości, Wydział Rozwoju Miasta UMP

Średnie wyniki testów końcowych w poznańskich gimnazjach na tle innych polskich miast w 2008 roku

Źródło: Oddział Statystyki, Analiz i Sprawozdawczości, Wydział Rozwoju Miasta UMP

13. Sport i rekreacja

Poznańska baza sportowo-rekreacyjna obejmuje ponad 800 obiektów, wśród których znajduje się: 16 pływali, 10 stadionów, 481 boisk, 187 hal i sal sportowych, 5 kręgielni, 3 tory łucznicze, 6 strzelnic, 13 przystani, 3 lodowiska, 135 kortów tenisowych, 23 kortów do squasha oraz tory – regatowy Malta, żużlowy, samochodowy, narciarski, a także hipodrom, 1 pole golfowe, 3 ściany wspinaczkowe i 2 skateparki. Część z nich jest przygotowana do rozgrywania dużych imprez międzynarodowych (np. tor regatowy Malta, hipodrom na Woli). Przeciętnie na jedną pływalnię przypada 35 tys. mieszkańców, na jeden kort tenisowy – 4,4 tys., a na sale i hale sportowe – 3 tys. mieszkańców.

Trwa rozbudowa i modernizacja dwu największych obiektów sportowych: stadionu miejskiego użytkowanego przez KKS Lech, Toru Regatowego

Malta oraz budowa nowoczesnego kompleksu Aquapark nad jeziorem Malta. Powstaje także coraz więcej małych lokalnych obiektów sportowo-rekreacyjnych, w budowie których partycypują samorządy osiedlowe, jednak nadal zbyt mała jest liczba obiektów rekreacyjnych dostępnych dla mieszkańców niezrzeszonych w klubach sportowych i niekorzystających z odpłatnych zajęć w prywatnych klubach fitness. Niewystarczająca i nierównomiernie rozłożona jest także sieć dróg rowerowych.

Na terenie Poznania funkcjonują 232 kluby sportowe (w tym 102 UKS-y), które prowadzą różnorodną działalność, m.in. w sekcjach: piłki nożnej, piłki ręcznej, rugby, pływania, łucznictwa, jeździectwa, sportów wodnych, judo, tenisa ziemnego. W mieście ulokowane są ponadto siedziby 35 Okręgowych Związków Sportowych oraz 2 Polskie Związki Sportowe – Polski Związek Hokeja na Trawie oraz Polski Związek Kręglarski. Do najchętniej uprawianych dyscyplin sportowych należą: piłka nożna, pływanie oraz piłka siatkowa i koszykówka.

W Poznaniu odbywają się liczne imprezy sportowe o zasięgu lokalnym, ogólnopolskim i międzynarodowym (głównie kajakarskie, wioślarskie i hipiczne). Do największych imprez międzynarodowych zorganizowanych w ostatnich latach należały: Puchar Świata w Wioślarstwie, Mistrzostwa Europy Seniorów w Kajakarstwie, Mistrzostwa Europy Weteranów w Lekkiej Atletyce, Liga Światowa w Piłce Siatkowej Mężczyzn, Mistrzostwa Świata i Europy Łodzi Smocznych, Międzynarodowe Zawody w Skokach przez Przeszkodę. W 2009 roku Poznań gościł na swoich obiektach m.in. uczestników Mistrzostw Europy w Koszykówce Mężczyzn EuroBasket 2009, Pucharu Świata w Kajakarstwie, Mistrzostw Świata w Wioślarstwie, Turnieju Reprezentacji Narodowych w Piłce Ręcznej. W najbliższych latach w Poznaniu odbędą się m.in. Mistrzostwa Świata w Kajakarstwie (2010), Halowe Mistrzostwa Świata Kobiet i Mężczyzn w Hokeju na Trawie (2011), Otwarte Mistrzostwa Europy w Brydżu Sportowym (2011), Mistrzostwa Świata Osób Bezdomnych w Piłce Nożnej Ulicznej (2013).

W 2007r. Polska wraz z Ukrainą uzyskała prawo do organizacji Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012™, jednym z miast – gospodarzy Mistrzostw, w którym odbędą się rozgrywki, będzie Poznań.

W poznańskich szkołach prowadzona jest akcja upowszechniania kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży poprzez naukę pływania i sportów zimowych, organizację szkolnych lig i zawodów sportowych oraz zajęć o charakterze rekreacyjno – sportowym w ramach programów „Animator sportu dzieci i młodzieży” oraz „Trener osiedlowy”. W ramach Młodzieżowych Centrów Sportu prowadzone są całoroczne zajęcia dla młodzieży uzdolnionej sportowo objętej ogólnopolskim systemem współzawodnictwa. Większość³³ imprez sportowych kierowanych do mieszkańców propaguje zdrowy tryb życia przez rekreację, turystykę i aktywny wypoczynek. Głównymi adresatami są dzieci i młodzież. Zbyt mała oferta skierowana jest do osób dorosłych, także starszych.

14. Turystyka

Poznań, ze względu na swoje położenie geograficzne, ponadtysiącletnią historię oraz infrastrukturę, posiada potencjał do pełnienia roli ważnego ośrodka turystyki miejskiej, kulturowej i biznesowej. Poznańska baza noclegowa obejmuje 61 obiektów dysponujących 7,8 tys. miejsc, które w większości (75%) znajdują się w 41 hotelach (ponad połowa z nich to obiekty przynajmniej trzygwiazdkowe). W 2008 r. z miejsc noclegowych skorzystało 533 tys.

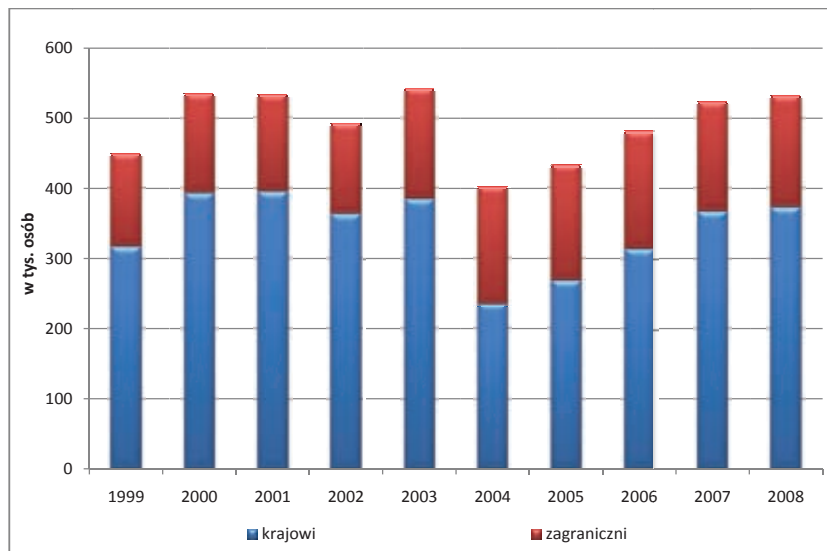
³³ W 2008 r. Miasto współuczestniczyło w organizacji 240 imprez sportowych, w tym: 79 o zasięgu lokalnym, 73 o zasięgu regionalnym, 58 o zasięgu ogólnopolskim i 40 o zasięgu międzynarodowym.

turystów (czyli 38% odwiedzających Wielkopolskę), w tym 159 tys. turystów zagranicznych. Wskaźnik wykorzystania miejsc noclegowych wyniósł 35%.

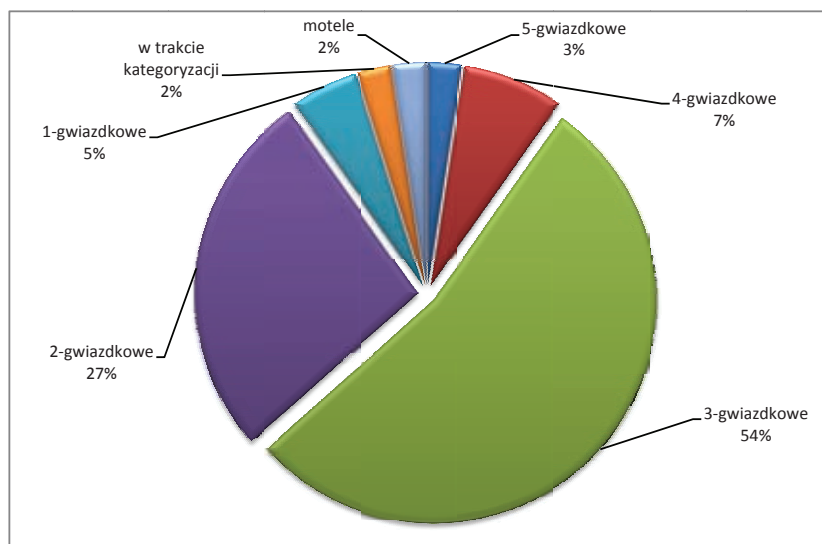
Turyści korzystający z obiektów noclegowych w Poznaniu w latach 1999 - 2008

Źródło: Oddział Statystyki, Analiz i Sprawozdawczości, Wydział Rozwoju Miasta UMP

W ostatnich latach standard poznańskich hoteli znacznie się podwyższył. Od 1995 r. powstało 10 nowych obiektów, a część już istniejących została zmodernizowana. Na poznańskim rynku usług hotelarskich pojawiło się 7 dużych zagranicznych sieci hotelowych: Accor, Best Eastern Plaza Hotels, Domina Prestige, Envergure, IBB Hotels, NH Hoteles Stenwood Hotels and Resorts oraz polska sieć Salvator. W 2008 r. prywatni inwestorzy krajowi zbudowali dwa hotele pięciogwiazdkowe (Notus City Park Hotel oraz hotel Blow up Hall). Zapowiadane są ponadto dalsze inwestycje krajowe i zagraniczne, związane przede wszystkim z organizacją Euro 2012 (m.in.: Hotel Neinver, Hotel Tubus, Hotel System, Hotel „Wałbrzyska”, Hotel Giant, Hotel „Hydrobudowa”, Hotel Radisson SAS). Brak sieci małych, tanich hoteli powoduje jednak, że istniejąca baza nie jest w pełni wykorzystywana. Turyści poszukujący takiej oferty korzystają z usług obiektów lokalizowanych coraz częściej na terenie powiatu poznańskiego.

Hotele i motele w Poznaniu w 2008 roku

Źródło: Oddział Statystyki, Analiz i Sprawozdawczości, Wydział Rozwoju Miasta UMP

Poznań, będąc miejscem organizacji wydarzeń kulturalnych i sportowych o znaczącej randze, jest jednocześnie największym w Polsce centrum targowym i jednym z największych ośrodków konferencyjnych i kongresowych.

Wśród organizatorów spotkań, także tych odbywających się cyklicznie, dominuje branża medyczna a ich uczestnicy stanowią największą grupę gości kongresowych przybywających do Poznania. Głównym filarem potencjału konferencyjnego Miasta jest infrastruktura Międzynarodowych Targów Poznańskich, której wielkość i wyposażenie spełniają światowe standardy. Elementem pozwalającym na uzyskanie konkurencyjnej przewagi nad innymi ośrodkami w Polsce jest oferowana powierzchnia (ponad 113 tys. m² w 16 klimatyzowanych pawilonach wystawienniczych i 81 salach konferencyjnych) oraz jej uniwersalność i wielofunkcyjność. Największa z hal - pawilon nr 5 kompleksu MTP, umożliwia przygotowanie ponad 7,5 tys. miejsc w ustawieniu teatralnym. Na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich odbywały się w ostatnim czasie znaczące wydarzenia o charakterze politycznym

i religijnym, takie jak: Konferencja Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu – COP14 w 2008 roku, z udziałem 12 tys. uczestników – reprezentujących rządy 189 państw świata oraz 32. Europejskie Spotkanie Młodych Wspólnoty z Taizé, które odbyło się w 2009 roku z udziałem 30 tys. uczestników z całej Europy, czy Międzynarodowy Kongres Świadków Jehowy w 2009 roku. Przestrzeń MTP rozważane są także w kontekście organizacji wybranych spotkań w ramach polskiego przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej w roku 2011.

Pozostała część bazy konferencyjnej Miasta to obiekty średniej wielkości, których dysponentami są przede wszystkim hotele, poznańskie wyższe uczelnie, takie jak: Uniwersytet Medyczny, Politechnika Poznańska, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Akademia Muzyczna oraz inne publiczne i niepubliczne szkoły wyższe a także instytuty naukowe i badawcze.

W Poznaniu zlokalizowane są również inne obiekty o charakterze specjalnym bądź unikatowym (jak obiekty historyczne czy widowiskowo-sportowe), które odpowiednio adoptowane stanowią uzupełnienie standardowej oferty kongresowej, czyniąc ją bardziej wszechstronną.

W 2006 roku Miasto Poznań powołało Poznań Convention Bureau / Biuro Kongresów i Spotkań, którego celem jest udzielanie wsparcia podmiotom organizującym konferencje i kongresy a także prowadzenie działań z zakresu promocji miasta, jako ośrodka konferencyjnego i kongresowego.

Biuro zaangażowane było m.in. w organizację Konferencji Klimatycznej ONZ oraz Europejskiego Spotkania Młodych Taizé.

W 2009 r. Poznańska Lokalna Organizacja Turystyczna oraz Katedra Turystyki Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu rozpoczęły realizację projektu Poznańskiego Barometru Turystycznego, którego celem jest ciągłe monitorowanie ruchu turystycznego w Poznaniu. Informacje te umożliwią przygotowanie pakietów turystycznych zgodnych z oczekiwaniami gości oraz jeszcze lepszą promocję turystyczną Poznania, szczególnie obejmującą turystykę biznesową i kulturową. Dotychczas przeprowadzone badania wśród turystów odwiedzających Poznań pokazały, że rocznie Miasto odwiedza ponad 1,7 mln osób, w tym prawie połowa to goście zagraniczni. Blisko 40% turystów przyjeżdża do Poznania w sprawach służbowo-biznesowych, co trzeci w celach turystyczno-wypoczynkowych.

Konkluzje strategiczne:

Należy kontynuować działania na rzecz organizacji prestiżowych imprez sportowych, co wymaga modernizacji istniejących i budowy nowych obiektów sportowych.

Ważnym kierunkiem rozwoju sportu w Poznaniu jest wspieranie sportu masowego poprzez promowanie aktywności fizycznej mieszkańców.

W ramach rozwoju turystyki kulturowej i biznesowej należy wzbogacać ofertę turystyczną wykorzystującą walory historyczno-kulturowe, a także rozbudowywać potencjał konferencyjny i kongresowy miasta.

Konkluzje strategiczne: 15. Promocja

Miasto Poznań przyjęło w 2009 r. Strategię Promocji Marki Poznań, w której wskazano kierunki i cele działań marketingowych miasta.

Ze względu na znaczenie promocji dla rozwoju miasta, działania jej dotyczące powinny przewijać się horyzontalnie przez wszystkie dziedziny funkcjonowania miasta.

Działania promocyjne są kierowane do potencjalnych i obecnych inwestorów, turystów zainteresowanych atrakcjami i produktami turystycznymi Poznania, turystów biznesowych, osób i instytucji zainteresowanych poznańską kulturą oraz miłośników sportu i rekreacji. Obejmują one udział w specjalistycznych targach i konferencjach, emisję spotów i publikację w mediach materiałów reklamujących Poznań, dystrybucję wydawnictw promocyjnych i informacyjnych. W 2008 r. Miasto Poznań zostało członkiem prestiżowej organizacji ICCA (International Congress & Convention Association), skupiającej miasta kongresowe.

Poznań ubiega się o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury w 2016 r. W tym celu przygotowywany jest harmonogram imprez kulturalnych ilustrujących dziedzictwo historyczne i kulturowe miasta. Podejmowane są starania zmierzające do organizacji prestiżowych międzynarodowych imprez sportowych. Największą z nich będą rozgrywki w ramach Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012.

W 2008 r. opracowano „Strategię Promocji Marki Poznań”, w której wskazano kierunki i cele działań marketingowych miasta. Strategia ma stworzyć możliwość przedstawienia docelowym adresatom („mieszkańcy Polski” oraz „mieszkańcy zagranicy”) lepszej oferty ekonomicznej i kulturalnej oraz zintensyfikować i ukierunkować działania marketingowe. „Mieszkańcy Polski” mają zyskać przekonanie, że Poznań jest najważniejszym po Warszawie miastem polskim, o czym świadczy zarówno rozwój nowoczesnej gospodarki oraz małej i średniej przedsiębiorczości, jak i lokowanie w mieście wielkiego biznesu³⁴. Zagraniczni adresaci promocji mają dowiedzieć się, że Poznań jest miastem dynamicznym, nowoczesnym, czystym i bogatym kulturowo, a jego mieszkańcy są otwarci i wykształceni.³⁵

Efektem strategii ma być udział miasta w światowej sieci przepływu ludzi, kapitału i powiązań, promocja Poznania za granicą, opracowanie koncepcji „poznańskości” – będącej synonimem trafnych rozwiązań, dobrego przygotowania, wysokiego poziomu i kompetencji oraz zbudowania w przestrzeni zagranicznej opinii miasta wielkich szans i niskiego ryzyka.

16. Środowisko

Poznań należy do miast o dużym udziale terenów zielonych. Zajmują one prawie 73 km², tj. 27% powierzchni miasta. Największy udział w strukturze terenów zielonych mają lasy (59%) oraz zieleń miejska (16%). Około 60% terenów zielonych jest własnością Miasta Poznania, a pozostała część należy do właścicieli prywatnych, Skarbu Państwa oraz Polskiego Związku Działkowców. Poznańskie tereny zielone mają układ przestrzenny klinowo-pierścieniowy, oparty na naturalnej konfiguracji terenu. Tworzą go cztery kliny zieleni (gólczyński, cybiński, dębiński i naramowicki) o charakterze parkowo-leśnym, rozłożone w dolinach rzek oraz rozproszone tereny śródmiejsko-osiedlowe. Na terenach zielonych znajdują się liczne pomniki przyrody, kilkanaście zespołów zieleni zabytkowej objętych opieką konserwatorską oraz ponad 20 obszarów cennych przyrodniczo: dwa rezerваты przyrody, użytki ekologiczne oraz zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Na terenie Poznania wyznaczono dwa obszary europejskiej sieci ekologicznej Natura 2000 (pierścień fortyfikacji miejskich oraz północny odcinek doliny rzeki Warty) wymagających szczególnej ochrony. W sąsiedztwie Poznania znajdują się obszary tej sieci o znaczeniu

³⁴ Działania promocyjne są realizowane pod hasłem „Poznań Miasto Know-How”.

³⁵ Działania promocyjne są realizowane pod hasłem „Poznań Western Energy Eastern Style”.

międzynarodowym (Wielkopolski Park Narodowy) oraz krajowym (pojezierze gnieźnieńskie, korytarz kanału mosińskiego i śremski rzeki Warty).

Oprócz terenów leśnych i zieleni osiedlowej, Poznań posiada blisko 260 wydzielonych obiektów zielonych, w tym: 43 parki, 112 zieleńców, 90 ogrodów działkowych, 3 parki naukowo-badawcze, 2 ogrody zoologiczne, Palmiarnię oraz 24 cmentarze. Na ulicach miasta rośnie ponad 25 tys. drzew. Powierzchnia trawników wynosi ponad 300 ha. Obiektami zielonymi o największej powierzchni są: Park Cytadela (100 ha), Nowe ZOO na Białej Górze (177 ha) oraz cmentarz komunalny Miłostowo (98 ha). Wszystkie obiekty zielone, poza ogrodami zoologicznymi i Palmiarnią, są udostępniane mieszkańcom nieodpłatnie. Ogrody zoologiczne odwiedza rocznie około 300 tys. osób, a Palmiarnię – około 130 tys.

Stan terenów zielonych jest zróżnicowany i zależy głównie od warunków pogodowych oraz stanu środowiska naturalnego. Rośliny narażone są także na choroby i uszkodzenia powodowane przez grzyby i szkodniki oraz gazy i pyły zanieczyszczające powietrze. Problemem jest także dewastacja terenów zielonych.

Rozbudowa i zagęszczenie sieci osadniczej miasta spowodowały zmiany w sieci hydrograficznej Poznania. Proces urbanizacyjny zwiększający obszar zabudowania 3,5-krotnie w stosunku do 1945 r. i 6-krotne zwiększenie obszarów odwadnianych systemem melioracji oraz melioracje użytków rolnych występujących na terenie miasta są przyczyną zmian w hydrografii Poznania. Proces urbanizacyjny doprowadził do zmiany naturalnego systemu odwadniania – opad nie zasila w dużej części wód gruntowych, a w formie spływu powierzchniowego uchodzi z powierzchni pokrytych materiałem nieprzepuszczalnym i siecią kanalizacji odpływa z obszaru miasta. Wzrost powierzchni nieprzepuszczalnych doprowadził do zmniejszenia infiltracji³⁶.

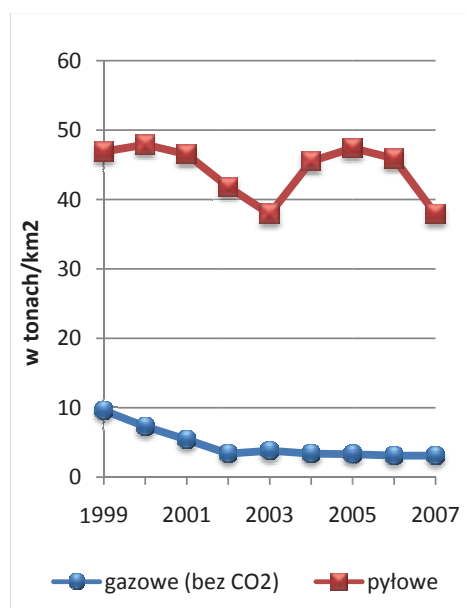
Władze miejskie przywiązują duże znaczenie do szeroko pojętej problematyki ekologicznej, w tym edukacyjnej. W celu poprawy stanu zieleni i kształtowania postaw proekologicznych prowadzony jest cykliczny konkurs „Zielony Poznań” oraz akcja „Poznańskie drzewko”.

W ciągu ostatnich 15 lat stan środowiska naturalnego w Poznaniu znacznie się poprawił. Wpłynęły na to działania proekologiczne oraz likwidacja lub modernizacja zakładów produkcyjnych najbardziej degradujących środowisko. Mimo tych korzystnych zmian, w Poznaniu nadal występują zagrożenia lokalne związane z: podwyższoną emisją gazów (np. intensywny wzrost motoryzacji powoduje lokalny wzrost stężenia tlenków azotu), przekraczającym normy zanieczyszczeniem wód powierzchniowych oraz nadmiernym hałasem komunikacyjnym.

Poznańskie zakłady przemysłowe emitują rocznie ok. 0,8 tys. ton zanieczyszczeń pyłowych oraz 1,7 mln ton zanieczyszczeń gazowych, z czego – dzięki działalności urządzeń redukcyjnych – zatrzymuje się ponad 99% pyłów oraz blisko 25% gazów (bez CO₂). Ponad 99% zanieczyszczeń gazowych emitowanych w mieście stanowi dwutlenek węgla. Stan powietrza atmosferycznego nie spełnia norm obowiązujących w UE wyłącznie w zakresie stężenia pyłu zawieszonego (PM 10). Przyczyniło się to do zakwalifikowania aglomeracji poznańskiej do klasy C, objętej koniecznością opracowania programu ochrony powietrza.

Z opracowanego w 2007 r. raportu z oszacowania bilansu emisji gazów ciepłarnianych dla obszaru miasta Poznania wynika, że sumaryczne zużycie paliw na zaspokojenie potrzeb energetycznych miasta Poznania wynosi ponad 50 mln GJ rocznie, z czego prawie połowę stanowi energia z węgla. Całkowita emisja gazów ciepłarnianych w Poznaniu w latach 1990-2005 kształtowała się na poziomie ok. 4,5 miliona ton ekwiwalentnej emisji CO₂,

Emisje zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych w Poznaniu w latach 1999 - 2007

Źródło: Oddział Statystyki, Analiz i Sprawozdawczości, Wydział Rozwoju Miasta UMP

³⁶ A. Kowalik, Zmiany sieci hydrograficznej na obszarze Poznania w latach 1945-2000, Materiały badawcze IMiGW, Seria: Hydrologia i oceanologia, zeszyt 31

Konkluzje strategiczne:

Poznań jest położony na obszarze atrakcyjnym przyrodniczo, a w mieście znaczący odsetek powierzchni zajmują tereny zielone.

Stan środowiska naturalnego Poznania poprawia się, chociaż wciąż nierozwiązanymi problemami są: hałas komunikacyjny oraz zanieczyszczenie wód powierzchniowych.

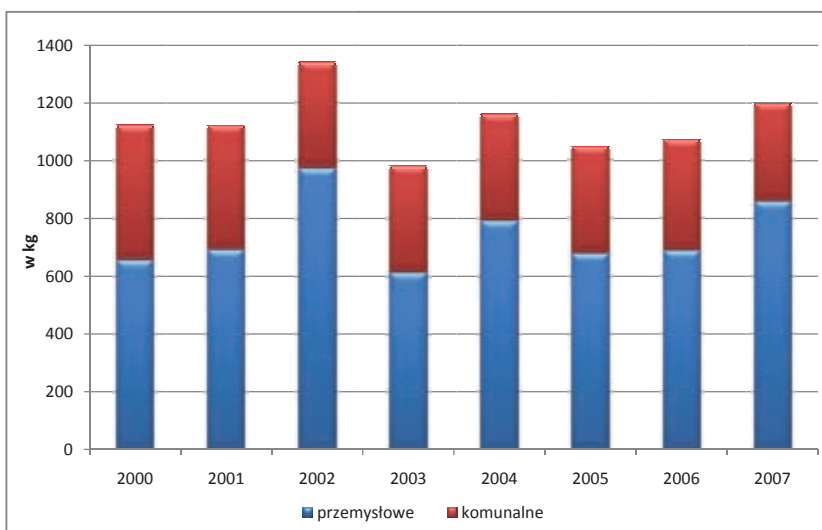
W sferze gospodarki odpadami należy poprawić sytuację w zakresie odzyskiwania surowców wtórnych oraz składowania odpadów.

wahając się w granicach +/- 10%. Największym źródłem emisji CO₂, stanowiącym ok. 99% emisji gazów cieplarnianych, była produkcja ciepła i (w skojarzeniu) energii elektrycznej. Wskaźnik emisji gazów cieplarnianych na mieszkańca wyniósł w Poznaniu w 2005 r. 8,1 tony CO₂ekw i był o 2,4 tony CO₂ekw niższy od wskaźnika w Polsce (10,5 tony CO₂ekw/mieszkańca), co wynikało z poprawnej gospodarki energetycznej (wzrost produkcji energii elektrycznej w skojarzeniu z ciepłem, eliminacja strat na przesył ciepła, działania termomodernizacyjne i zmniejszenie zużycia węgla przez odbiorcę końcowego).

Poznań zajmuje 9. miejsce wśród 196 miast w Polsce o dużej skali zagrożenia środowiska ściekami. Mimo stałej poprawy wskaźników w ostatnich latach, większość wód powierzchniowych, nie odpowiada normom pod względem zarówno fizykochemicznym, jak i mikrobiologicznym, szczególnie w zakresie wartości granicznych miana Coli oraz wskaźnika chemicznego zużycia tlenu.

Środowisko miejskie Poznania cechuje powszechny dyskomfort akustyczny, spowodowany nagminnym przekraczaniem dopuszczalnych wartości równoważnego hałasu. Z opracowanej akustycznej mapy miasta Poznania wynika, że najbardziej uciążliwy dla mieszkańców jest hałas komunikacyjny, w szczególności drogowy, emitowany przez pojazdy samochodowe i tramwaje. Najgorsza sytuacja występuje w śródmieściu, w sąsiedztwie ulic tranzytowych na trasie dróg krajowych Świecko – Brześć (Nr 2) oraz Wrocław – Bydgoszcz (Nr 5), na drodze wylotowej w kierunku Katowic (Nr 11), na obwodnicy autostradowej Poznania, w okolicach linii kolejowych do Warszawy, Katowic, Bydgoszczy, Wrocławia, Krzyża i Zbąszynka oraz przy lotniskach na Ławicy i w Krzesinach (wraz z korytarzami powietrznymi). Obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Poznań – Krzesiny obejmuje 224,4 km², sięgając w najdalszych punktach do Suchego Lasu, Mosiny, Środy Wlkp. i Plewisk. Został on podzielony na trzy strefy o odmiennych możliwościach korzystania ze znajdujących się tam nieruchomości. Dla terenów, na których poziom hałasu przekracza poziom dopuszczalny, Centrum Badań Akustycznych Fundacji UAM opracowało w 2008 r. „Program ochrony środowiska przed hałasem”, którego celem jest dostosowanie poziomu hałasu do poziomu dopuszczalnego. Zakłada on m.in. kontynuację sprawdzonych działań, jak np.: eliminację bruku, poprawę stanu nawierzchni drogowych, wprowadzanie tzw. cichych nawierzchni, budowę ekranów akustycznych.

**Wytworzone odpady na mieszkańca Poznania
w latach 2000 - 2007**

Źródło: Oddział Statystyki, Analiz i Sprawozdawczości, Wydział Rozwoju Miasta UMP